

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Geographia

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

quirendæ ex superiore ratione definitiones. Verbi gratia quid sit recta linea, quid circulus, quid rectus angelus, & huius generis alia. Deinde postquam genus ad quod sit id ipsum, quod definitur referendū, inuenieris: nempe vtrum quantitas sit an qualitas rum ex iis quæ sunt, communia primis illis speciebus, erunt illa colligenda, proprie generi conueniant. *L. 2. de Demonst. c. 14. T. 18.*

Est primum genus, supra quod aliud esse genus nunquam potest vltimum vero, post quod nulla alia species sequitur. Inter primum autem & vltimum alia interiecta sunt, quæ eadem & genera sunt, & species, sed si cum alio alioque conferantur. *Porph. c. 3.*

Genera formis antiquiora sunt semper. *In Categoriâ cap. 12. de modis Simul.*

Genus quoniam latissime patet, omnium est clarissimum & planissimum. *L. 6. T. c. 5.*

Genus in quaque forma & specie vnum est: vt in homine genus est animal. *Porph. c. 8.*

Genu.

LOCUS BIBLICUS.

Genus omne flectendum Domino Iesu Christo, *7. salm. 22. 30. Esa. 43. 9. 23. Rom. 14. 11. Phil. 2. 10.*

EXEMPLA BIBLICA.

Genus flexio in precibus visitata. Exempla Salomon. *1. Reg. 8. 54. 2. Paral. 6. 13. Elias. 1. Reg. 18. 42. quinquagenarius miles, 2. Reg. 1. 13. Leuit. 2. Par. 29. 37. Eldras. 1. Esdr. 6. 5. Serui Regis Assueri, Esdr. 3. 2. Daniel, Dan. 6. 10. Micheas, Mich. 6. 6. Mater Lunatici, Matth. 17. 14. Leprosus, Marc. 1. 40. Luc. 17. 16. Petrus, 5. Act. 9. 4. 6. Christus, Luc. 22. 41. Stephanus, Act. 7. 60. Paulus cum suis, 20. 36. Et 21. 5. Paulus cum Ecclesia, 21. 6. Sunt qui colligant Israelitas stantes precari solitos, ex Marci 11. 25. cum potius verisimile sit, si non semper, at certe plerumque solenni ritu flexis genibus orasse: vt apparet ex Daniel. 6. 10. adeo quidem, vt flectere genua pro toto Dei cultu interdum accipiantur: vt 1. Reg. 19. 18. Mich. 6. 6.*

Geographia.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Geographia Græca est dictio, quæ ex duabus constat vocibus, nempe est Gea, quæ Græcis terram significat, & ex grapho, quæ scribo, seu describo sonat. Itaque nomen hoc Geographiæ nil aliud significat, quam terræ descriptionem. Aduertendum tamen est, terram hic non debere accipi sub propria ac stricta sua significatione: scilicet vt vnum esse ex quatuor elementis: sed pro terra intelligendus est globus terre & aquæ simul, quem communiter mundum vocamus, qui scilicet ab animantibus habitatur. Est itaque Geographia iuxta nominis derivationem, ars illa seu facultas, quæ describit mundum, vel maiorem portionem eorum quæ in eo sunt, veluti sunt prouinciæ, vrbes, oppida, maria, flumina, lacus, montes, promontoria, & aliæ partes principales ipsius mundi: studendo, vt hæc omnia delineata sint cum secundum habitudinem ac positionem quam adinuicem habent, tum etiam respectu cæli. *Ioan. Anton. Magin. in princ. l. Geograph. Ptolom.*

Geographiæ tractationem philosopho haud indignam esse, aliquot argumentis demonstrat Strabo. *Strabo statim ab initio lib. 1.*

Ibidem ostendit, Geographiam sine rerum multarum & astronomiæ cognitione parâ non posse. Item Geographiæ cognitionem ad reliquas scientias conducere: ignorantem magnarum cladum existere causam. *De Geographiâ vtilitatibus eod. in lib. agit.*

Geographiæ principia quæ sunt idem ostendit. *lib. 2.*

SIMILITUDO.

Ptolomæi: quemadmodum pictores in figurandis corporum imaginibus, maiora membra primum lineis suis explicant, velut caput, brachia, manus, pectus, ventrem, coxas, crura, pedes: deinde minutiora membra, illis maioribus contenta: velut oculum, nasum, os, &c. suis lineamentis & aptis coloribus representant. Sic etiam Geographia, maiora loca, velut celebriores ciuitates, integras prouinciâs, & maiora flumina, descriptione representat: Chorographia verò minima quædam loca, velut villas, arces, portus, riuulos, prata, saltus, &c. quam similitudo potest accommodatis coloribus explicare molitur. *L. 1. c. 1. Cosmograph.*

Geometria.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Geometria, dictio est Græca composita, ex *γῆ*, quod est terra, & *μετρον*, mensura, & est terræ mensura. Qui vero huius artis peritiam habet, Geometra, Geometer, Geometres dicitur. *In-*

uenal. Grammaticus, rhetor geometra dicitur, alijque nobates, medicos, magis omnia nominat. Ita enim & non Geometer, nec Geometres, vt aliqui præceperunt. Græcos γῆ μετρον, id est, geometra dicitur. Quod cum necessario illud o longatur, terra autem ab illis modis do γῆ, & μετρον, modo γῆ μετρον scribitur. Itaque geometriam syllabam longam diphthongo Ita & γῆ μετρον longioro & Phocylidi. Homer. enim ait in Odyssæa.

*ὄρωι ἰδὲ γῆ μετρον
Πατρῶν δὲ ἰδὲ γῆ μετρον, καὶ τῆς γῆς ἰδὲ μετρον
Phocylides.*

Σῶμα γῆ μετρον ἰδὲ γῆ μετρον, καὶ τῆς γῆς ἰδὲ μετρον

SENTENTIAE PHILOSOPHICÆ.

Geometria non est speculatiua, quod contrarium, quod vnum ens, idem, aut diuersum, nisi ex conditione. *Idem sup. 1. c. 2. text. 6.* Geometria falsa non supponit, & si illud supponit, quia non ob talem lineam concludit. *Idem sup. 9. text. 28.*

Geometria est demandatus figuris sermo. *Proclus 2. c. 6.* Geometria in constructione petitionibus, in dempronunciatis vtuntur, *Idem in Euclid. lib. 3. c. 1.* Geometria sunt triangula, quadrangula, circuli figuræ, magnitudinum termini. *Idem. lib. 1. 2. c. 2.*

Geometriae expers nemo scholam Platonis ingreditur, quod de mathematicis scientiis, & de virtute quæ ex mediocritate est, qui non acquisiuit intelligi potest. *Idem in luminatore Plat. l. 1. c. 8.*

Geometria sine cognitione nemo hominum potest. *Idem lib. eodem.*

Geometria æqualitas in quadam congrua proportione sit. Arithmetica in numero vtuntur; pari, *Idem in Geom. Geometria am multi è medio tollere conati sunt, tanquam falsis tractu disscuerent, eorum definitiones labore vt ipsi putant sustulere: alij exare illa omnia, esse contentund: quærun alij, & in magna ambiguitate non locus de Arithmetica & Astrologia cum astrologia Planetarum & cælorum sit incertus. *Ioan. Franch. in Geometria, Franc. Parr. de Regn. l. 2. c. 14.**

Geometria de non Geometricis non debet disputari, prauè disputans, & sic in aliis scientiis, *Idem ibid.*

Geometria considerat de Physica linea, non vt physici, etiaua considerat lineam mathematicam, non vt mathematici, vt physici. *Idem phys. 2. sup. 2. c. 3. text. 20.*

Geometria & Arithmetica ex omni disciplinarum materia naturali longissime abstant. Astronomia, Mathematica quamquam conatur remouere materiam, tamen vt non possunt, *Idem in 3. de anim. c. 5. text. 55.*

Geometria corporum figurarum, atque magnitudinum, *Anni. in Porph. Geometria laborat circa quantitates etiam: quæ agitari non possunt, quæ et terra, *Idem in Geometria est conuicte quantitas, siuamque habent. *Idem ibid.***

Geometria perspetiuam sub se comprehendit. *Gram. in 1. c. 7.*

Geometria lineas simpliciter considerat, perspetiuam ad prospectum pertinent, *Idem ibidem. Geometria tantum in non Geometricis, *Idem. lib. 6. 5.**

Geometria ab astronomia differat, quia illa circa prouinciâs, nomia autem circa solida versatur sub mathematica, *cap. 10.*

Geometria demonstrat terram sphericam esse, non perse, & primo terræ insit Sphærica figura, sed simpliciter. *Ioan. Gram. in 1. p. 1. cap. 18. Geometria est circumferentiam adæquari non posse lineæ rectæ. *phys. text. 12.**

Geometria disputat de formis diuisibilibus quæ sunt, *Idem in 1. de anim. text. 15.*

Geometriae ignaris non licebat Platonis Academiam ingredi, *Idem ibidem, text. 45.* Geometria & Astrologia eadem tudinem versatur, & si alio, & alio modo, vt & astronomia sica circa numeros, studium suum exerceat. *Esph. 2. c. 8.*

Geometriae consideratio est magis abstracta, & mathematica, quam Astrologiæ: considerat enim de figurarum, astrologus vero de figura terminata in corpore cæli, *cap. 10.*

Geometriae principia omnia non sunt eadem numero, *Idem in 2. text. 18.*

Geometriae principia omnia non sunt eadem numero, *Idem in 2. text. 18.*

Geometria excedit Astrologiam per confirmationem strationis, *Idem de anim. text. 1.*

Geometria ad Arithmeticam proportio est, vt patet in tem, *Alex. de Alex. in 1. Metaph.*